

**SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ
A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU
ÎN IANUARIE-MARTIE 2023
(INFORMAȚIE SUCCINTĂ)**

Situația social-economică a municipiului Chișinău în ianuarie-martie 2023

Chișinău, 2023

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Oleg CARA Președintele colegiului de redacție, Director general

Aurelia SPĂTARU, Iurie MOCANU, Lilia RACU, Natalia ȘARAGOV, Larisa PLUGARU

Publicația cuprinde informații vizând situația-social economică a municipiului Chișinău pentru ianuarie-martie 2023 în comparație cu anul precedent, utile pentru publicul larg, precum și factorilor de decizie pentru dezvoltarea politicilor sociale și economice ale municipiului.

PREFAȚĂ

Publicația conține informații statistice privind situația economică, socială și demografică a municipiului Chișinău.

Actuala ediție este structurată în 10 capitole, care cuprind informații din diverse domenii: situația demografică, sănătate, turism, infraționalitate, agricultură, industrie, investiții în active imobilizate, construcții, transporturi.

Datele privind unii indicatori sunt provizorii și în edițiile ulterioare pot fi rectificate conform precizărilor parvenite de la entitățile raportoare. Respectiv, unele date sunt precizate în comparație cu cele publicate în edițiile anterioare.

CUPRINS

1. Sumar.....	3
2. Situația demografică.....	4
3. Sănătate	5
4. Turism	6
5. Infracționalitate	9
6. Agricultură.....	10
7. Industrie.....	11
8. Investiții în active imobilizate	12
9. Construcții	13
10. Transporturi	14
11. Precizări metodologice.....	15

Simboluri folosite:

- = evenimentul nu a existat
- c = date confidențiale

1. Sumar

În ianuarie-martie 2023 **situația demografică** a scăzut la următoarele nivele, ca rezultat a diminuării natalității (-12,2%), mortalității (-16,8%), nupțialității (-11,2%), cu excepția nivelului divorțialității care a înregistrat o creștere (+6,3%) comparativ cu anul precedent.

În trimestrul I 2023 **câștigul salarial mediu lunar nominal brut** la unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare care au sediul central în municipiul Chișinău a constituit 13645,7 lei, fiind cu 18,8% mai mare decât media pe țară (11486,2 lei). Comparativ cu trimestrul I 2022 câștigul salarial a crescut cu 20,2% sau cu 2292,7 lei.

Indicele cifrei de afaceri în industrie în ianuarie-martie 2023 a fost în creștere cu 7,8% comparativ cu anul precedent.

Investițiile în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanțare realizate în perioada de raport au însumat 3622,2 mil. lei, micșorându-se cu 6,2% față de ianuarie-martie 2022. Sursa principală de finanțare a investițiilor au fost mijloacele proprii ale investitorului, ponderea cărora a constituit 75,1%.

Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier în ianuarie-martie 2023 a însumat 622,9 mil. tone-km, cu 9,0% mai mult decât cel înregistrat în anul precedent.

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier a constituit 1931,5 mii tone, majorându-se cu 10,1% comparativ cu ianuarie-martie 2022.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuzele și microbuzele de folosință generală a fost de 12,6 mil. pasageri, majorându-se cu 40,9% față de anul trecut.

Tabelul 1.1. Principalii indicatori ai situației social-economice a mun. Chișinău în ianuarie-martie 2023

	Valoarea absolută	În % față de ianuarie-martie 2022
Născuți-vii, persoane	1680	87,8
Decedați, persoane	1759	83,2
Căsătorii	783	88,8
Divorțuri	682	106,3
Câștigul salarial mediu brut ¹ , lei	13 645,7	120,2
Valoarea producției industriale ² , mil. lei (în prețuri curente)	10 213,9	88,1
Investiții în active imobilizate, mil. lei	3 622,2	93,8
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier, mil. tone-km	622,9	109,0
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport rutier, mii tone	1 931,5	110,1
Parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze, mil. pasageri-km	281,0	105,9
Pasageri transportați cu autobuze și microbuze, mii pasageri	12 636,0	140,9

¹ Datele cuprind unitățile economice (sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care își au sediul central în mun. Chișinău.

² Datele se prezintă pe cercul de întreprinderi cu activitate principală de industrie, cuprinse în cercetare statistică lunară: cu >20 angajați - exhaustiv, 4-19 angajați – eșantion

2. Situația demografică¹

Evoluția proceselor demografice în ianuarie-martie 2023 se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației.

Tabelul 2.1. Mișcarea naturală a populației

	Ianuarie-martie 2022	Ianuarie-martie 2023 ²	Ianuarie-martie 2023 în % față de ianuarie-martie 2022
Născuți-vii, persoane	1 913	1 680	87,8
Decedați, persoane	2 114	1 759	83,2
din care, copii sub 1 an	43	28	65,1
Sporul natural	-201	-79	-
Căsătorii	882	783	88,8
Divorțuri	604	642	106,3

Conform datelor provizorii în ianuarie-martie 2023 au fost înregistrați 1680 născuți-vii, cu 12,2% mai puțin comparativ cu anul precedent, rata natalității constituind 10,1 născuți-vii la 1000 locuitori.

Numărul persoanelor decedate a fost de 1759, cu 16,8% mai puțin comparativ cu ianuarie-martie 2022, rata mortalității constituind 10,6 decedați la 1000 locuitori. Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an în această perioadă s-a micșorat cu 34,9%, fiind de 28 persoane.

Prin urmare, scăderea naturală în mărime de 201 persoane înregistrată în ianuarie-martie 2022 a rămas negativă și în ianuarie-martie 2023 fiind de 79 persoane.

În ianuarie-martie 2023 au fost înregistrate 783 căsătorii, numărul acestora s-a micșorat cu 11,2% în comparație cu ianuarie-martie 2022, rata nupțialității constituind 4,7 căsătorii la 1000 locuitori. Conform hotărârilor judecătorești numărul divorțurilor oficial înregistrate a fost de 642 majorându-se cu 6,3% față de ianuarie-martie 2022, revenind în medie 3,9 divorțuri la 1000 locuitori.

¹ Datele sunt prezentate conform locului și datei de înregistrare

² Date provizorii

3. Sănătate

Conform datelor Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, morbiditatea populației prin unele boli infecțioase în ianuarie-martie 2023 în municipiul Chișinău a înregistrat o tendință de creștere a cazurilor de îmbolnăvire prin: gripă; scarlatină; scabie; tuberculoza organelor respiratorii; infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple; infecția cu virusul imunodeficienței umane (HIV); hepatită virală B cronică fără Delta antigen primar depistată; pneumonii, bronhopneumonii acute.

Tabelul 3.1. Morbiditatea populației prin principalele boli infecțioase, în ianuarie-martie 2023

	Total, cazuri	În % față de ianuarie-martie 2022
Escherichioze	18	31,6
Enterite, colite, gastroenterite provocate de agenți determinați	69	54,8
Intoxicații și toxicoinfecții alimentare provocate de agenți nedeterminați	145	77,5
Infecții intestinale acute provocate de agenți nedeterminați	504	56,6
Tuberculoza organelor respiratorii	93	155,0
Scarlatină	449	561,3
Sifilis	80	73,4
Infecție gonococică acută și cronică	26	55,3
Varicelă	712	70,1
Hepatită virală B cronică fără Delta antigen primar depistată	26	144,4
Hepatită virală C cronică primar depistată	65	116,1
Infecția cu virusul imunodeficienței umane (HIV)	35	152,2
Infecție enterovirală	41	54,7
Pediculoză	23	92,0
Scabie	64	213,3
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple	47 965	154,6
Pneumonii, bronhopneumonii acute	12 268	135,5
Gripă	899	1 762,7
Infecția cu Coronavirus de tip nou (COVID-19)	5 617	10,8

4. Turism

Structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare în ianuarie-martie 2023 au fost frecventate de 46,6 mii turiști sau cu 19,1% mai mult comparativ cu ianuarie-martie 2022.

Tabelul 4.1. Numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie-martie 2023

	Ianuarie-martie 2023		Ianuarie-martie 2023 în % față de ianuarie-martie 2022	
	total, turiști	din care, nerezidenți	total, turiști	din care, nerezidenți
Total	46 636	35 476	119,1	115,8
din care:				
Hoteluri și moteluri	35 617	28 515	118,4	112,0
Cămine pentru vizitatori	1 700	342	101,4	52,6
Pensiuni turistice și agroturistice	2 550	1 747	101,4	103,6
Structuri de întremare	1 042	c	85,1	10,0
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanță, etc.)	5 727	4 870	156,4	172,2

Ponderi mai însemnate în numărul total de vizitatori străini cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare le-au revenit celor sosiți din Ucraina (39,3%), România (15,6%), S.U.A (10,1%), Federația Rusă (3,7%), Turcia (3,2%), Italia și Germania a câte (2,2%).

Tabelul 4.2. Numărul de înnoptări ale turiștilor în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie-martie 2023

	Ianuarie-martie 2023		Ianuarie-martie 2023 în % față de ianuarie-martie 2022	
	total, înnoptări	din care, nerezidenți	total, înnoptări	din care, nerezidenți
Total	133 358	81 894	96,8	97,1
din care:				
Hoteluri și moteluri	84 540	71 569	97,7	99,1
Cămine pentru vizitatori	18 048	393	100,6	60,5
Pensiuni turistice și agroturistice	4 607	2 711	63,6	46,2
Structuri de întremare	17 926	46	92,4	19,9
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanță, etc.)	8 237	7 175	125,5	133,7

În ianuarie-martie 2023 în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare au fost înregistrate 133,4 mii înnoptări ale turiștilor, din care 51,5 mii ale cetățenilor moldoveni (38,6% din total înnoptări) și 81,9 mii înnoptări ale nerezidenților (61,4%).

Durata medie de zile de ședere a unui turist în structurile de primire turistică colective, în ianuarie-martie 2023 a constituit 3,9 zile, din care la hoteluri și moteluri – 3,4 zile, cămine pentru vizitatori – 11,6 zile, pensiuni turistice și agroturistice – 2,8 zile, structuri de întremare – 18,2 zile, structuri de odihnă – 2,4 zile.

În ianuarie-martie 2023 agențiile de turism și turoperatorii au prestat servicii turistice la 36,2 mii turiști și excursioniști sau cu 19,8% mai mult față de ianuarie-martie 2022. Numărul de turiști și excursioniști străini care au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor în perioada de raport s-a cifrat la 5,0 mii persoane, majoritatea (97,3% din total) călătorind în scopuri de odihnă, recreere și agrement. Numărul de turiști și excursioniști care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor în perioada de raport, a totalizat 25,8 mii persoane, fiind în creștere cu 86,3% comparativ cu ianuarie-martie 2022.

Tabelul 4.3. Numărul de turiști și excursioniști, participanți la turismul organizat de agențiile de turism și turooperatori, după scopul vizitelor, în ianuarie-martie 2023

	Ianuarie-martie 2023		Ianuarie-martie 2023 în % față de ianuarie-martie 2022	
	turiști și excursioniști	turiști-zile	turiști și excursioniști	turiști-zile
Total	36 198	162 473	119,8	176,2
Turism receptor (primirea cetățenilor străini) - total	5 009	1 546	162,3	16,8
din care, în scopuri de:				
afaceri și profesionale	133	484	44,5	39,3
odihnă, recreere și agrement	4 876	1 062	247,8	63,1
Turism emițător (deplasarea cetățenilor moldoveni în străinătate) - total	25 770	151 616	186,3	191,1
din care, în scopuri:				
afaceri și profesionale	111	390	188,1	103,7
odihnă, recreere și agrement	25 367	148 557	185,1	189,5
tratament	292	2 669	442,2	453,1
Turism intern (deplasarea cetățenilor moldoveni în interiorul țării, în scop turistic)	5 419	9 311	40,8	257,4

Numărul turiștilor străini sosiți și a turiștilor moldoveni care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor din mun. Chișinău se prezintă astfel:

Tabelul 4.4. Numărul turiștilor străini sosiți și a turiștilor moldoveni plecați în străinătate, pe țări

	Turiști străini sosiți		Turiști moldoveni plecați	
	ianuarie-martie 2023	ianuarie-martie 2022	ianuarie-martie 2023	ianuarie-martie 2022
Total	5 009	3 086	25 770	13 832
din care:				
Austria	-	6	334	164
Bulgaria	15	10	1 673	764
Egipt	-	-	8 735	3 683
Emiratele Arabe Unite	31	-	18	589
Federația Rusă	240	50	33	104
Franța	302	5	254	74
Germania	241	7	77	79
Grecia	15	48	192	9
Israel	319	12	205	49
Italia	392	8	548	70
Polonia	c	10	26	542
Republica Cehă	60	-	764	41
România	1 605	1 111	7 321	1 430
S.U.A.	328	28	11	5
Turcia	124	c	2 423	2 364
Ucraina	1 232	1 599	6	2 334
Alte țări	103	190	3 150	1 531

În perioada de raport, numărul de turiști și excursioniști care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor din municipiul Chișinău a fost de 5,1 ori mai mare comparativ cu numărul turiștilor și excursioniștilor străini sosiți.

5. Infraționalitatea

Conform datelor Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-martie 2023 numărul infracțiunilor înregistrate în municipiul Chișinău a constituit 1769 cazuri, sau cu 0,6% mai mult față de ianuarie-martie 2022. Infracțiunile săvârșite pe teritoriul municipiului constituie 31,2% din numărul total de infracțiuni înregistrate pe teritoriul țării. Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 12,8% constituie infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave. În luna martie a anului curent au fost înregistrate 615 infracțiuni.

Tabelul 5.1. *Infracțiuni înregistrate, pe categorii, în ianuarie-martie 2023*

	Total, cazuri	În % față de ianuarie-martie 2022
Infracțiuni înregistrate - total	1 769	100,6
inclusiv:		
Excepțional de grave, deosebit de grave și grave	227	69,0
Mai puțin grave	1 190	113,2
Ușoare	352	92,9

Cele mai răspândite infracțiuni înregistrate în ianuarie-martie 2023 au fost infracțiunile contra patrimoniului, fiind înregistrate 1080 cazuri. Ponderea infracțiunilor contra patrimoniului în total infracțiuni înregistrate a constituit 61,1%.

Conform datelor Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-martie 2023 pe teritoriul municipiului au fost înregistrate 80 incendii, care au determinat pierderi în sumă de 2483,0 mii lei. Numărul incendiilor comparativ cu ianuarie-martie 2022 s-a micșorat cu 25,2%.

6. Agricultură

Zootehnie. În ianuarie-martie 2023, în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la balanță animale, în raport cu aceeași perioadă a anului precedent a crescut producția (creșterea în masă vie) animalelor de 2,7 ori, iar producția de lapte și producția de ouă au scăzut, respectiv cu 33,0% și 12,2%.

La 1 aprilie 2023 față de data respectivă a anului trecut efectivul de animale în gospodăriile de toate categoriile a scăzut, ca rezultat a diminuării efectivului atât în întreprinderile agricole, cât și în gospodăriile populației, cu excepția efectivului de porcine în gospodăriile populației.

Tablelul 7.2. Efectivul de animale pe principalele specii

	La 1 aprilie 2023		Ponderea (în % față de total)
	capete	în % față de 1 aprilie 2022	
Bovine - total	733	85,6	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	73	112,3	10,0
gospodăriile populației	660	83,4	90,0
din ele vaci – total	540	94,4	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	61	101,7	11,3
gospodăriile populației	479	93,6	88,7
Porcine - total	1 019	103,6	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	6	30,0	0,6
gospodăriile populației	1 013	105,1	99,4
Ovine și caprine - total	3 326	81,3	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	17	81,0	0,5
gospodăriile populației	3 309	81,3	99,5
Păsări - total	254 393	128,8	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	254 393	128,8	100,0

¹ Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la bilanț animale

7. Industrie

În ianuarie-martie 2023 comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, **producția industrială** s-a micșorat cu 11,9%, ca urmare a scăderii producției industriale la producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (-24,8%), a industriei extractive (-22,4%) și a industriei prelucrătoare (-10,7%).

Tabelul 7.1. *Indicii producției industriale, pe total și secțiuni ale industriei*

	Ianuarie-martie 2023 în % față de ianuarie-martie 2022
Industrie, total	88,1
Industria extractivă	77,6
Industria prelucrătoare	89,3
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	75,2

În ianuarie-martie 2023 **indicele cifrei de afaceri în industrie** a fost în creștere cu 7,8% comparativ cu anul precedent.

8. Investiții în active imobilizate¹

În ianuarie-martie 2023, au fost realizate **investiții în active imobilizate** în valoare de 3,6 miliarde lei sau cu 6,2% (în prețuri comparabile) mai puțin față de ianuarie-martie 2022.

În ianuarie-martie 2023 **investițiile în imobilizări corporale** au constituit 3,5 miliarde lei, fiind în descreștere cu 6,2% față de ianuarie-martie 2022. **Investițiile în imobilizări necorporale** au constituit 148,0 milioane lei sau cu 6,7% mai puțin față de ianuarie-martie 2022.

Tabelul 8.1. Investiții în active imobilizate în ianuarie-martie 2023

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-martie 2022	total
Investiții în active imobilizate – total	3 622,2	93,8	100,0
Imobilizări necorporale	148,0	93,3	4,1
Imobilizări corporale	3 474,2	93,8	95,9
din care:			
clădiri rezidențiale	617,3	71,0	17,0
clădiri nerezidențiale	552,9	93,9	15,3
construcții ingineresti	603,1	80,2	16,7
mașini și utilaje	1 058,8	117,6	29,2
mijloace de transport	492,8	117,3	13,6
alte imobilizări corporale	149,3	77,9	4,1

În ianuarie-martie 2023, față de aceeași perioadă a anului precedent, au crescut volumele investițiilor la imobilizările corporale cum ar fi procurarea mașinilor și utilajelor (+17,6%) și mijloace de transport (+17,3%). Totodată, volumul investițiilor au scăzut pentru clădiri rezidențiale (-29,0%), construcții ingineresti (-19,8%), clădiri nerezidențiale (-6,1%) față de ianuarie-martie 2022.

¹ Datele se prezintă pe cercul de entități cu 5 și mai mulți salariați.

9. Construcții

Autorizații de construire. În ianuarie-martie 2023 s-au eliberat 344 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în scădere cu 1,4% față de ianuarie-martie 2022.

În ianuarie-martie 2023 s-au eliberat 300 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale, în scădere cu 5,4% față de ianuarie-martie 2022. Din totalul autorizațiilor de construire eliberate pentru clădiri 69,8% sunt pentru zona rurală.

Tabelul 9.1. Autorizații de construire eliberate pentru clădiri în ianuarie-martie 2023

	Total, număr	În % față de:	
		ianuarie-martie 2022	total
Total	344	98,6	100,0
<i>din care pentru clădiri:</i>			
rezidențiale	300	94,6	87,2
nerezidențiale	44	137,5	12,8
<i>din total, în:</i>			
mediul urban	104	77,6	30,2
mediul rural	240	111,6	69,8

Locuințe date în exploatare. În ianuarie-martie 2023 au fost date în exploatare 900 locuințe (apartamente și case de locuit individuale) sau cu 19,7% mai mult față de ianuarie-martie 2022. Suprafața totală a locuințelor date în exploatare în ianuarie-martie 2023 a constituit 63,1 mii m² sau cu 3,3% mai mult față de ianuarie-martie 2022.

În ianuarie-martie 2023, în mediul urban au fost date în exploatare 875 locuințe, ceea ce constituie 97,2% din total locuințe date în exploatare.

Tabelul 9.2. Locuințe date în exploatare

	Ianuarie-martie 2023	Ianuarie-martie 2022	Ianuarie-martie2023 în % față de ianuarie-martie 2022
Locuințe - total, unități	900	752	119,7
apartamente	853	675	126,4
case de locuit individuale	47	77	61,0
<i>din total în:</i>			
mediul urban	875	716	122,2
mediul rural	25	36	69,4
Suprafața totală, m²	63 091,6	61 076,3	103,3
apartamente	57 699,5	51 030,1	113,1
case de locuit individuale	5 392,1	10 046,2	53,7
<i>din total în:</i>			
mediul urban	60 619,4	56 729,8	106,9
mediul rural	2 472,2	4 346,5	56,9

10. Transporturi

În ianuarie-martie 2023 cu autobuze și microbuze au fost transportați 12,6 mil. pasageri, în creștere cu 40,9% față de ianuarie-martie 2022 sau 60,6% din numărul total de pasageri transportați în ansamblu pe țară. Parcursul pasagerilor a constituit 281,0 mil. de pasageri-km, cu 5,9% mai mult comparativ cu ianuarie-martie 2022.

Tabelul 10.1. *Pasageri transportați și parcursul pasagerilor în ianuarie-martie 2023*

	Ianuarie-martie 2023	În % față de ianuarie-martie 2022	Informativ: ianuarie-martie 2022 în % față de ianuarie-martie 2021
Pasageri transportați, mii pasageri	12 636,0	140,9	123,0
Parcursul pasagerilor, mil. pasageri-km	281,0	105,9	157,3
Distanța medie de transport a unui pasager în transportul public, km	22,2	75,2	127,9

În ianuarie-martie 2023 întreprinderile de transport rutier au transportat 1,9 mil. tone de mărfuri, cu 10,1% mai mult față de anul precedent sau 60,9% din volumul total de mărfuri transportate în ansamblu pe țară.

Tabelul 10.2. *Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport, în ianuarie-martie 2023*

	Ianuarie-martie 2023	În % față de ianuarie-martie 2022	Informativ: ianuarie-martie 2022 în % față de ianuarie-martie 2021
Mărfuri transportate, mii tone	1 931,5	110,1	133,1
Parcursul mărfurilor, mil. tone-km	622,9	109,0	107,1
Distanța medie de transport a unei tone de marfă, pe întreprinderi de transport, km	322,5	99,0	80,5

În ianuarie-martie 2023 parcursul mărfurilor a totalizat 622,9 mil. tone-km, fiind în creștere cu 9,0%, comparativ cu anul precedent.

11. Precizări metodologice

Spor natural – reprezintă diferența dintre numărul de născuți-vii și numărul decedaților în perioada de referință. Sporul natural pozitiv (creșterea) - numărul născuților-vii depășește numărul decedaților. Sporul natural negativ (scăderea naturală) - numărul decedaților depășește numărul născuților-vii.

Spor migratoriu – reprezintă diferența dintre numărul de imigranți și cel al emigranților unui teritoriu.

Câștigul salarial mediu lunar brut reprezintă raportul dintre sumele brute calculate salariaților în perioada de referință (indiferent pentru ce perioadă se cuvin) către numărul mediu al salariaților și numărul de luni din perioada de referință. Datele cuprind unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care își au sediul central în municipiul Chișinău.

Morbiditate – totalitatea cazurilor de îmbolnăvire a populației, înregistrate în perioada de referință, la adresarea în instituția curativ-profilactică sau în timpul examenului profilactic.

Capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Structură de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică este orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Sosirea unui turist într-o structură de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se înregistrează când o persoană este înscrisă în registrul structurii respective, pentru a fi găzduită una sau mai multe nopți neîntrerupte. În fiecare structură de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se consideră o singură sosire pe turist, indiferent de numărul de înnoptări rezultate din șederea sa neîntreruptă.

Înnoptarea reprezintă intervalul de 24 de ore, începând cu ora hotelieră, pentru care o persoană este înregistrată în evidența structurii de cazare turistică și beneficiază de găzduire în contul tarifului aferent spațiului ocupat, chiar dacă durata de ședere efectivă este inferioară intervalului menționat. Sunt incluse și înnoptările aferente paturilor instalate suplimentar (plătite de turiști).

Indicele de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune exprimă relația între capacitatea de cazare în funcțiune și utilizarea efectivă a acesteia de către turiști, într-o perioadă determinată. Rezultă din calcul prin împărțirea numărului total de înnoptări realizate, la capacitatea de cazare turistică în funcțiune, din perioada respectivă.

Durata medie de înnoptări a unui turist se calculează prin împărțirea numărului de înnoptări realizate la numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare.

Agențiile de turism sunt agenții economici, titulari de licență pentru activitatea turistică, specializate în achiziționarea de pachete turistice de la turoperatori și în comercializarea acestor pachete direct consumatorilor, precum și în comercializarea serviciilor proprii.

Turoperatorii sunt agenții economici, titulari de licență pentru activitatea turistică, specializați în formarea de pachete turistice și în comercializarea acestora prin intermediul agențiilor de turism sau direct consumatorilor.

Turism organizat – formă de turism, caracterizată prin înțelegeri prealabile în ce privește prestația, inclusiv serviciile legate de deplasarea și sejurul turistului, prin intermediul contractelor sau altor tipuri de aranjamente.

Formele de turism: i) **turismul intern**: deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic; ii) **turismul receptor**: primirea cetățenilor străini în țară; iii) **turismul emițător**: deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate.

Turiștii/excursioniștii participanți la turismul organizat sunt persoanele care beneficiază de serviciile oferite și vândute de titularii de licență care organizează activitatea turistică.

Turiștii reprezintă persoanele care petrec cel puțin o noapte într-o structură turistică de găzduire colectivă sau privată.

Excursioniștii (vizitatorii de o zi) reprezintă persoanele ce nu petrec cel puțin o noapte într-o structură.

Infrațiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vii a prășilei obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lână, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

Indicele producției industriale măsoară evoluția rezultatelor activităților cu caracter industrial de la o perioadă la alta, acesta fiind un indice de volum.

Indicele cifrei de afaceri în industrie caracterizează situația economică și este utilizat la evaluarea tendințelor curente ale vânzărilor, și prin urmare, la sesizarea fluctuațiilor pieței. Indicele cifrei de afaceri în industrie oferă informații referitoare la perspectivele viitoare, la necesitatea și posibilitatea finanțării investițiilor dorite și la cheltuielile de exploatare.

Valoarea producției fabricate în prețuri curente este calculată pentru producția destinată vânzării (include și valoarea stocurilor evaluate la prețuri de vânzare). Pentru producția fabricată din materia primă a clientului se include doar costul serviciului de prelucrare.

Investițiile în active imobilizate reprezintă totalitatea cheltuielilor îndreptate la crearea, procurarea și reproducerea imobilizărilor necorporale și imobilizărilor corporale.

Active imobilizate – active deținute pentru a fi utilizate pe o perioadă mai mare de un an în activitatea entității sau pentru a fi transmise în folosință terților.

Imobilizările necorporale includ invenții, mărci, licențe, know-how-uri, francize, programe informatice, desene și modele industriale, website-uri, drepturi de utilizare a imobilizărilor corporale primite sub formă de aport la capitalul social, alte imobilizări necorporale.

Imobilizările corporale includ mijloace fixe: clădiri rezidențiale și nerezidențiale, construcții inginerești, instalații de transmisie, mașini, utilaje, mijloace de transport și alte mijloace fixe; terenuri; resurse minerale; active biologice imobilizate.

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul rutier** cuprinde datele cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări rutiere de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri se calculează prin însumarea produselor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați - numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuități de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri se calculează prin însumarea produselor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.

© Biroul Național de Statistică
al Republicii Moldova
MD-2019 Chișinău, str. Grenoble 106,
Republica Moldova
Tel.: (373 22) 40 30 00
e-mail: moldstat@statistica.gov.md
<https://www.statistica.gov.md>